

Tabel de concordanță
Directiva UE 2024/1069

PROTECȚIE FAȚĂ DE ACȚIUNILE STRATEGICE ÎN JUSTIȚIE ÎMPOTRIVA MOBILIZĂRII PUBLICE

Acest produs a fost realizat în cadrul unui proiect ce vizează
sprijinirea eforturilor de transpunere a acquis-ului UE, implementat de
Centrul de Resurse Juridice din Moldova și susținut de Fundația Soros Moldova.

Analiza corespondenței legislației moldovene cu Directiva UE anti-SLAPP

Rezumat:

- Deși Legea cu privire la libertatea de exprimare prevede garanții procedurale speciale care protejează mobilizarea publică prin difuzarea publică a informațiilor, acestea nu sunt suficiente pentru a asigura prevenirea și protecția eficientă împotriva acțiunilor strategice în justiție împotriva mobilizării publice;
- Principalele aspecte care necesită intervenție legislativă includ, dar nu se limitează la: a) introducerea unei proceduri și a unor criterii pentru determinarea de către instanță a „procedurilor judiciare abuzive împotriva mobilizării publice”; b) asigurarea posibilității respingerii anticipate a cererilor vădit neîntemeiate împotriva mobilizării publice; c) furnizarea de garanții suplimentare pentru reclamantii (de ex., dreptul de a solicita garanții din partea reclamantului); d) asigurarea dreptului efectiv de intervenție al organizațiilor care protejează libertatea de exprimare în procedurile judiciare; e) introducerea de sancțiuni pentru reclamantii care inițiază proceduri judiciare abuzive împotriva mobilizării publice.
- Punerea în aplicare a modificărilor necesare necesită în special revizuirea Legii cu privire la libertatea de exprimare, precum și posibile modificări ale Codului de procedură civilă.

Tabel de corespondență:

Denumirea Directivei: Directiva (EU) 2024/1069 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive împotriva persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică („acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării”)

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
1	Prezenta directivă prevede garanții împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive în litigiile civile cu implicații transfrontaliere inițiate împotriva persoanelor fizice și juridice ca urmare a implicării acestora în acțiuni de mobilizare publică.	N/A*				

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
2	Prezenta directivă se aplică acțiunilor civile sau comerciale cu implicații transfrontaliere care fac obiectul unei proceduri civile, inclusiv procedurilor care au ca obiect măsuri provizorii și asigurătorii și cereri reconvenționale, indiferent de natura instanței. Aceasta nu se aplică, în special, în materie fiscală, vamală sau administrativă și nici în ceea ce privește răspunderea statului pentru acțiuni sau omisiuni în cadrul exercitării autorității publice (acta iure imperii). Prezenta directivă nu se aplică în materie penală sau de arbitraj și nu aduce atingere dreptului procesual penal.	N/A				
3.1	1. Statele membre pot introduce sau menține dispoziții mai favorabile pentru a proteja persoanele implicate în acțiuni de mobilizare publică împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive inițiate împotriva mobilizării publice în materie civilă, inclusiv dispoziții naționale prin care sunt stabilite garanții procesuale mai eficiente privind dreptul la libertatea de exprimare și de informare.	N/A				
3.2	2. Punerea în aplicare a prezentei directive nu poate în niciun caz să constituie un motiv de diminuare a nivelului garanțiilor deja acordate de statele membre în domeniile reglementate de prezenta directivă.	N/A				

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespundenței	Note
4(1)	În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții: „ mobilizare publică ” înseamnă efectuarea oricărei declarații sau desfășurarea oricărei activități de către persoane fizice sau juridice, în exercitarea dreptului la libertatea de exprimare și de informare, a libertății artelor și științelor sau a libertății de întrunire și de asociere, precum și acțiunile pregătitoare, de sprijinire sau de asistență direct legate de acestea, și care privește o chestiune de interes public;	Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare	3(1)	(1) Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei.	Deplină	Definiția expresiei în legislația moldovenească corespunde în mare măsură noțiunii de participare publică din Directivă.
4(2)	„ chestiune de interes public ” înseamnă orice aspect care afectează publicul într-o asemenea măsură încât acesta poate avea un interes legitim față de respectiva chestiune, în domenii precum: (a) drepturile fundamentale, sănătatea publică, siguranța, mediul sau clima; (b) activitățile unei persoane fizice sau juridice care este o persoană publică din sectorul public sau privat; (c) chestiunile examinate de un organ legislativ, executiv sau judiciar sau orice alte proceduri oficiale; (d) acuzațiile de corupție, fraudă, sau referitoare la orice altă infracțiune, sau la contravenții în legătură cu astfel de fapte; (e) activitățile menite să protejeze valorile consacrate la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, inclusiv protecția proceselor democratice împotriva ingerințelor nejustificate, în special prin combaterea dezinformării;	Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare	2	interes public – interes al societății (și nu simpla curiozitate a indivizilor) față de evenimentele ce țin de exercitarea puterii publice într-un stat democratic sau față de alte probleme care, în mod normal, trezesc interesul societății sau al unei părți a ei;	Deplină	Definiția interesului public din Legea cu privire la libertatea de exprimare corespunde în general și poate fi considerată chiar mai largă decât definiția din Directivă.

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
4(3)	<p>„proceduri judiciare abuzive împotriva mobilizării publice” înseamnă proceduri judiciare care nu sunt inițiate pentru a invoca sau a exercita în mod real un drept, ci au ca scop principal prevenirea, restricționarea sau sancționarea mobilizării publice, exploatând adesea un dezechilibru de putere între părți, și în cadrul cărora sunt formulate cereri neîntemeiate. Indicii ale unui astfel de scop includ, de exemplu:</p> <p>(a) natura disproporționată, excesivă sau nerezonabilă a cererii sau a unei părți a acesteia, inclusiv valoarea excesivă a litigiului;</p> <p>(b) existența unor proceduri multiple inițiate de reclamant sau de părți asociate acestuia în legătură cu chestiuni similare;</p> <p>(c) acțiuni de intimidare, hărțuire sau amenințări din partea reclamantului sau a reprezentanților reclamantului, înainte sau în timpul procedurilor, precum și conduita similară a reclamantului în cazuri similare sau concurente;</p> <p>(d) utilizarea cu rea-credință a unor tactici procedurale precum întârzierea procedurilor, alegerea frauduloasă sau abuzivă a unei instanțe mai favorabile sau renunțarea cu rea-credință la judecată într-o etapă ulterioară a procedurilor.</p>				Nicio corespondență	Conceptul de proceduri judiciare abuzive împotriva mobilizării publice nu este recunoscut în legislația moldovenească. Se recomandă introducerea acestuia în ceea ce privește acțiunile pentru calomnie, procesate de instanțe în conformitate cu Legea cu privire la libertatea de exprimare și Codul de procedură civilă. În special, instanța ar trebui să primească lista criteriilor prevăzute în această dispoziție a Directivei, care să îi permită să evalueze și să determine natura acțiunii. Această hotărâre trebuie luată în faza inițială a procedurii, la cererea pârâtului sau din oficiu.
5.1	În sensul prezentei directive, se consideră că o chestiune are implicații transfrontaliere, cu excepția cazului în care părțile au domiciliul în același stat membru în care se află sediul instanței sesizate și toate celelalte elemente relevante în cauză se află în statul membru respectiv.	N/A				
5.2	Domiciliul se stabilește în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.	N/A				

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
6.1	<p>Statele membre se asigură că, în cazul în care sunt inițiate proceduri judiciare împotriva unor persoane fizice sau juridice ca urmare a implicării lor în acțiuni de mobilizare publică, persoanele respective pot formula, în conformitate cu dreptul intern, o cerere având ca obiect:</p> <p>(a) o garanție, astfel cum se prevede la articolul 10; (b) respingerea rapidă a cererilor vădit neîntemeiate, astfel cum se prevede în capitolul III; (c) remedii în caz de proceduri judiciare abuzive împotriva mobilizării publice, astfel cum se prevede în capitolul IV.</p>				Nicio corespondență	
6.2	Statele membre pot stabili ca măsurile privind garanțiile procesuale prevăzute în capitolele III și IV să poată fi luate din oficiu de instanța sesizată în cauză.				Nicio corespondență	
7.1	Statele membre asigură faptul că cererile formulate în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) literele (a) și (b) sunt soluționate cu celeritate, în conformitate cu dreptul intern, ținând seama de circumstanțele cauzei, de dreptul la o cale de atac eficientă și de dreptul la un proces echitabil.				Nicio corespondență	
7.2	Statele membre asigură faptul că cererile formulate în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) litera (c) pot fi soluționate de asemenea cu celeritate, în cazul în care este posibil, în conformitate cu dreptul intern, ținând seama de circumstanțele cauzei, de dreptul la o cale de atac eficientă și de dreptul la un proces echitabil.				Nicio corespondență	

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
8	<p>Statele membre asigură faptul că, în cadrul procedurilor judiciare inițiate împotriva unor persoane fizice sau juridice ca urmare a implicării lor în acțiuni de mobilizare publică, nicio modificare ulterioară a cererilor sau a actelor de procedură efectuată de reclamant, inclusiv retragerea cererilor, nu aduce atingere posibilității ca pârâțul să solicite remediile prevăzute în capitolul IV, în conformitate cu dreptul intern.</p> <p>Primul paragraf nu aduce atingere articolului 6 alineatul (2).</p>				Nicio corespondență	
9	<p>Statele membre se asigură că o instanță sesizată cu o procedură judiciară inițiată împotriva unor persoane fizice sau juridice ca urmare a implicării lor în acțiuni de mobilizare publică poate accepta ca asociații, organizații, sindicate și alte entități care au, în conformitate cu criteriile prevăzute de dreptul lor intern, un interes legitim în protejarea sau promovarea drepturilor persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică să poată susține pârâțul, cu aprobarea acestuia, sau să poată furniza informații în cadrul procedurii respective în conformitate cu dreptul intern.</p>				Nicio corespondență	
10	<p>Statele membre se asigură că, în cadrul procedurilor judiciare inițiate împotriva unor persoane fizice sau juridice ca urmare a implicării lor în acțiuni de mobilizare publică, instanța sesizată poate, fără a aduce atingere dreptului de acces la justiție, să oblige reclamantul să asigure o garanție pentru acoperirea cheltuielilor de judecată estimate, care pot include cheltuielile de reprezentare juridică suportate de pârât și, în cazul în care se prevede astfel în dreptul intern, despăgubiri.</p>				Nicio corespondență	

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
11	Statele membre se asigură că instanțele pot respinge, după o examinare corespunzătoare a cauzei, cererile formulate împotriva mobilizării publice ca vădit neîntemeiate cât mai devreme posibil în cursul procedurii, în conformitate cu dreptul intern.				Nicio corespondență	
12.1	Sarcina probei cu privire la temeinicia cererii revine reclamantului care a introdus acțiunea.				Nicio corespondență	
12.2	Statele membre asigură faptul că, în cazul în care pârâtul a solicitat respingerea rapidă a cererii, reclamantul este cel care trebuie să își motiveze cererea de chemare în judecată, pentru a-i permite instanței să aprecieze dacă aceasta este sau nu vădit neîntemeiată.				Nicio corespondență	
13	Statele membre se asigură că o hotărâre prin care se admite solicitarea de respingere rapidă a cererii în temeiul articolului 11 poate face obiectul unei căi de atac.					

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
14.1	Statele membre se asigură că un reclamant care a inițiat o procedură judiciară abuzivă împotriva mobilizării publice poate fi obligat să suporte toate tipurile de cheltuieli de judecată care pot fi acordate în temeiul dreptului intern, inclusiv cheltuielile integrale de reprezentare juridică suportate de pârât, cu excepția cazului în care cuantumul acestor cheltuieli este excesiv.	Codul de procedură civilă	94(1)	(1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.	Correspondență parțială	Dispozițiile Codului de procedură civilă asigură, în general, compensarea cheltuielilor de judecată ale părții câștigătoare, inclusiv taxele judiciare, dar și cheltuielile de reprezentare juridică. Cu toate acestea, dispozițiile care reglementează rambursarea cheltuielilor de reprezentare juridică nu garantează în mod explicit despăgubirea integrală. Instanța are libertate în stabilirea cuantumului exact al despăgubirii, în măsura în care „acesta este real, necesar și rezonabil”. Deși această dispoziție permite acordarea unei despăgubiri integrale, ea nu o garantează. Se recomandă luarea în considerare a unei dispoziții speciale dedicate compensării cheltuielilor de reprezentare juridică. Aceasta ar putea fi formulată după cum urmează:

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
			96(1)	1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.		„În cazul când instanța respinge acțiunea, constatând caracterul abuziv al procedurilor judiciare împotriva mobilizării publice, aceasta acordă pârâtului, la cererea acestuia, despăgubiri pentru integralitatea cheltuielilor de reprezentare juridică, cu excepția cazului în care acestea sunt în mod evident excesive”.
14.2	În cazul în care dreptul intern nu garantează plata integrală a cheltuielilor de reprezentare juridică care depășesc cuantumul stabilite în lista onorariilor stabilite prin lege, statele membre se asigură că aceste cheltuieli sunt acoperite integral, cu excepția cazului în care cuantumul acestora este excesiv, prin alte mijloace disponibile în temeiul dreptului intern.				Nicio corespondență	În legislația moldovenească nu au fost identificate dispoziții care să garanteze rambursarea integrală a cheltuielilor suportate de pârât, în special cheltuielile de reprezentare juridică.

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
15	Statele membre asigură faptul că instanțele sesizate cu proceduri judiciare abuzive împotriva mobilizării publice pot să impună sancțiuni eficiente, proporționale și cu efect de descurajare sau alte măsuri adecvate la fel de eficiente, inclusiv plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit sau publicarea hotărârii judecătorești, în cazul în care acest lucru este prevăzut de dreptul intern, în sarcina părții care a inițiat procedura respectivă.				Nicio corespondență	În legislația moldovenească nu au fost identificate dispoziții care să asigure sancțiuni adecvate pentru reclamantul care inițiază proceduri judiciare abuzive împotriva mobilizării publice.

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
						<p>Se recomandă introducerea unui mecanism relevant care să permită instanței să ia una dintre următoarele decizii în procesul de soluționare a cauzei:</p> <p>a) aplicarea unei amenzi reclamantului. Legea ar trebui să specifice limitele amenzii respective, asigurând un echilibru între garantarea efectului său preventiv și menținerea principiului proporționalității;</p> <p>b) impunerea obligației reclamantului de a asigura publicarea hotărârii judecătorești prin care se soluționează cauza, în modul specificat de instanță și pe cheltuiala reclamantului. Aceasta poate include, în special, publicarea hotărârii în presă sau în alte mijloace de informare în masă cu largă difuzare.</p>

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
16	Statele membre se asigură că se refuză recunoașterea și executarea unei hotărâri pronunțate într-o țară terță în cadrul unei proceduri judiciare inițiate împotriva implicării în acțiuni de mobilizare publică a unei persoane fizice domiciliată într-un stat membru sau a unei persoane juridice cu sediul într-un stat membru în cazul în care procedura respectivă este considerată vădit neîntemeiată sau abuzivă potrivit dreptului statului membru în care se solicită o astfel de recunoaștere sau executare.				Nicio corespondență	Dispozițiile Codului de procedură civilă care reglementează recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine, în special motivele de refuz al recunoașterii (articolul 471 din Codul de procedură civilă), nu prevăd în mod explicit împiedicarea recunoașterii și executării hotărârilor rezultate din proceduri judiciare abuzive împotriva implicării în acțiuni de mobilizare publică.
17.1	Statele membre se asigură că, în cazul în care s-a inițiat o procedură judiciară abuzivă împotriva mobilizării publice de către un reclamant cu domiciliul în afara Uniunii înaintea unei instanțe dintr-o țară terță împotriva unei persoane fizice domiciliată într-un stat membru sau a unei persoane juridice cu sediul într-un stat membru, persoana respectivă poate solicita instanțelor în a căror rază teritorială își are domiciliul sau sediul despăgubiri pentru prejudiciul suferit și pentru cheltuielile suportate în legătură cu procedura aflată pe rolul instanței din țara terță.				Nicio corespondență	În Codul de procedură civilă nu au fost identificate dispoziții care să permită persoanei domiciliată în Republica Moldova să solicite despăgubiri pentru prejudiciile și cheltuielile legate de procedurile judiciare abuzive împotriva mobilizării publice, în fața instanței moldovenești.
17.2	Statele membre pot limita exercitarea respectivei competențe în temeiul alineatului (1) pe perioada în care procedura este încă pendinte în țara terță.				Nicio corespondență	Ca mai sus.

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
18	Prezenta directivă nu aduce atingere aplicării convențiilor și acordurilor bilaterale și multilaterale între un stat terț și Uniune sau între un stat terț și un stat membru încheiate înainte de 6 mai 2024.	N/A				
19.1	<p>Statele membre se asigură că persoanele fizice sau juridice implicate în acțiuni de mobilizare publică menționate la articolul 6 au acces, după caz, la informații privind garanțiile procesuale și remediile disponibile și măsurile de sprijin existente, cum ar fi ajutorul public judiciar și sprijinul financiar și psihologic, dacă sunt disponibile.</p> <p>Informațiile menționate la primul paragraf includ orice informații disponibile privind campaniile de sensibilizare desfășurate, după caz, în cooperare cu organizațiile relevante ale societății civile și cu alte părți interesate.</p> <p>Aceste informații sunt furnizate într-un singur loc, într-un format ușor accesibil, prin intermediul unui canal adecvat, cum ar fi un centru de informare, un punct focal existent sau un portal electronic, inclusiv portalul european e-justiție.</p>				Nicio corespondență	Nu există nicio obligație clară impusă vreunei autorități de a desfășura acțiuni relevante de sensibilizare. Ar trebui să se ia în considerare atribuirea responsabilității de a desfășura campanii de informare unuia dintre organismele existente în prezent. Acesta ar putea fi, în special, instituția Avocatului Poporului sau Consiliul Audiovizual.
19.2	Statele membre se asigură că asistența judiciară în cadrul procedurilor civile transfrontaliere se acordă în conformitate cu Directiva 2003/8/CE a Consiliului (7).				Nicio corespondență	Legea nr. 198/2007 privind asistența juridică garantată de stat nu asigură acordarea de asistență juridică în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanțelor străine.

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
19.3	Statele membre publică, în format electronic și ușor accesibil, orice hotărâre definitivă pronunțată de instanțele lor naționale de apel sau de instanța lor supremă în legătură cu procedurile care intră în domeniul de aplicare al prezentei directive. Publicarea se efectuează în conformitate cu dreptul intern.	Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judiciară	10(4)	Hotărârile judecătoriale, ale curților de apel și ale Curții Supreme de Justiție se publică pe pagina web din internet.	Deplină	Această obligație este îndeplinită prin intermediul portalului https://instante.justice.md/ , însă s-ar putea lua în considerare îmbunătățirea funcționalității de căutare a acestui portal, pentru a permite identificarea cu ușurință a procedurilor judiciare intentate împotriva persoanelor fizice sau juridice pe motivul implicării lor în acțiuni de mobilizare publică.
20	Statele membre transmit anual Comisiei, dacă sunt disponibile, date privind cererile și hotărârile menționate în capitolele II, III, IV și V, de preferință sub formă agregată, cu privire la: <ul style="list-style-type: none"> (a) numărul de proceduri judiciare abuzive împotriva mobilizării publice, inițiate în anul relevant; (b) numărul de proceduri judiciare, clasificate în funcție de tipul de pârâți și de reclamant; (c) tipul de cereri introduse în temeiul prezentei directive. 	N/A				
21	Până la 7 mai 2030, statele membre furnizează Comisiei datele disponibile privind aplicarea prezentei directive, în special datele disponibile din care rezultă modul în care persoanele vizate de proceduri judiciare împotriva mobilizării publice au utilizat garanțiile prevăzute în prezenta directivă. Pe baza informațiilor furnizate, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului, cel târziu până la 7 mai 2031 și, ulterior, la fiecare cinci ani, un raport cu privire la aplicarea prezentei directive.	N/A				

Directiva UE		Legislația moldovenească relevantă				
Articol	Blocul de text	Legislația	Articol	Blocul de text	Starea corespondenței	Note
	Raportul respectiv prezintă o evaluare a evoluțiilor privind procedurile judiciare abuzive împotriva mobilizării publice și a efectelor prezentei directive în statele membre, ținând seama în același timp de contextul național din fiecare stat membru, inclusiv de punerea în aplicare a Recomandării (UE) 2022/758. Dacă este necesar, raportul este însoțit de propuneri în vederea modificării prezentei directive. Raportul Comisiei se publică.					
22.1	Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 7 mai 2026. Statele membre informează de îndată Comisia în legătură cu textul dispozițiilor respective. Atunci când statele membre adoptă dispozițiile respective, acestea conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Modalitățile de efectuare a acestei trimiteri se stabilesc de către statele membre.	N/A				
22.2	Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.					
23	Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.					
24	Prezenta directivă se adresează statelor membre.					

* N/A – dispoziția nu necesită transpunere sau nu se aplică Republicii Moldova, având în vedere că aceasta nu este stat membru.